

BIULETYN INFORMACYJNY

nr 10/2019

PAŹDZIERNIK 2019 R.

TEMAT MIESIĄCA:

**Transportowe Obserwatorium Badawcze:
jak zmierzyć efekty ITS w sektorze transportu?**

AKTUALNOŚCI

Unia Europejska dofinansuje bezpieczeństwo na kolei kwotą prawie 3,7 milionów złotych

Unijne dofinansowanie zostanie przeznaczone na organizację szkoleń z zakresu bezpieczeństwa kolejowego dla przedstawicieli rynku kolejowego oraz pracowników Urzędu Transportu Kolejowego odpowiedzialnych za badania infrastruktury kolejowej.

[Czytaj więcej...](#)

Nowa rola CUPT w zakresie wdrażania projektów współfinansowanych z CEF

Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju oraz Ministerstwo Energii zawarły porozumienie w sprawie nowych zadań CUPT w obszarze wdrażania projektów współfinansowanych z CEF.

[Czytaj więcej...](#)

Inauguracja procesu operacyjnego uruchomienia nowej wieży kontroli w Porcie Lotniczym Katowice - Pyrzowice

Wybudowana w najgęściej zaludnionym obszarze Polski, nowa wieża Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej to inwestycja w bezpieczeństwo ruchu lotniczego i poprawę jego płynności. To najwyższa i najnowocześniejsza wieża kontroli lotniska w kraju, jeden z najnowszych tego typu obiektów w Europie.

[Czytaj więcej...](#)

Nowy nabór wniosków na projekty z sektora transportu w ramach Instrumentu „Łącząc Europę” (CEF)

Komisja Europejska wraz z Agencją Wykonawczą ds. Innowacji i Sieci ogłosiła 16 października 2019 r. nabór wniosków z sektora transportu w ramach Instrumentu „Łącząc Europę” (CEF). Konkurs będzie otwarty do 26 lutego 2020 roku (ostateczny termin składania wniosków aplikacyjnych do KE).

[Czytaj więcej...](#)

9,5 miliona zł z UE na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na Mazowszu

Unijne wsparcie zostanie przeznaczone na zakup Ambulansów Pogotowia Ruchu Drogowego, specjalistycznych holowników i pojazdów z możliwością rejestracji uczestników ruchu drogowego.

[Czytaj więcej...](#)

ITS w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko - wskaźniki, mierniki, narzędzia

Teoretycy i praktycy, przedstawiciele administracji publicznej, środowiska naukowego, beneficjentów POIiŚ oraz biznesu dyskutowali nad tym, jak wdrażać projekty, i jak badać efekty wdrażania Inteligentnych Systemów Transportowych.

[Czytaj więcej...](#)

Szkolenie z RODO dla Beneficjentów

Zapraszamy na bezpłatne szkolenie, które odbędzie się w listopadzie 2019 r. pt. „Zabezpieczenie danych osobowych w praktyce i postępowanie zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem RODO i Ustawą”.

[Czytaj więcej...](#)

Pomorze z nowymi inwestycjami drogowymi

Postępy w kolejnych projektach realizowanych przez GDDKiA z dofinansowaniem z POIiŚ.

[Czytaj więcej...](#)

DB Port Szczecin z unijnym dofinansowaniem

30 września br. CUPT podpisał z DB Port Szczecin Sp. z o.o umowę o dofinansowanie projektu pn.: „Usprawnienie pracy terminala kontenerowego DB Port Szczecin na Ostrowie Grabowskim”.

[Czytaj więcej...](#)

Dostępność transportu - CUPT z wizytą w Łodzi

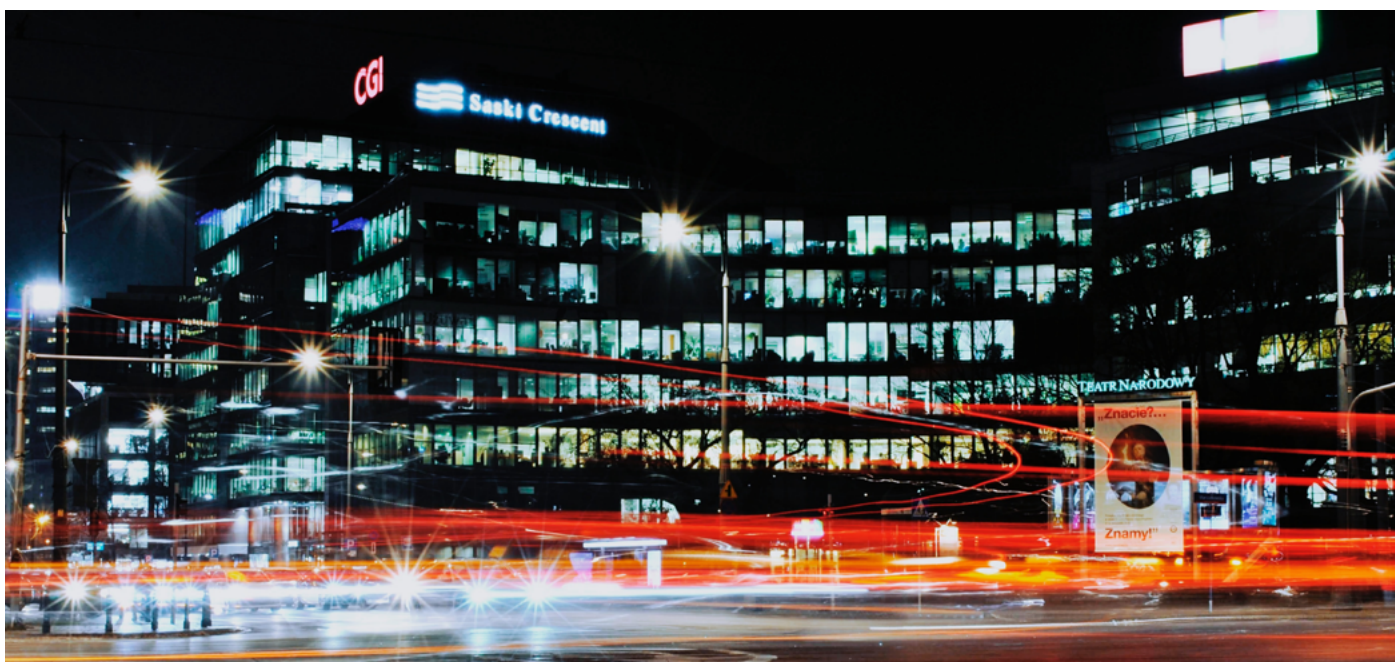
W ramach kolejnych już działań na rzecz uświadamiania jak ważny jest dostępny transport, pracownicy CUPT pojechali do Łodzi. Wizyta studyjna umożliwiła zapoznanie się z praktycznymi aspektami projektowania i realizacji inwestycji transportowych dostępnych dla wszystkich podróżujących.

[Czytaj więcej...](#)

TEMAT MIESIĄCA:

TRANSPORTOWE OBSERWATORIUM BADAWCZE: JAK ZMIERZYĆ EFEKTY ITS W SEKTORZE TRANSPORTU?

Systemy ITS rozwijają się na coraz większą skalę, ale czy ich wdrażanie w Polsce daje efekty zakładane przez Zamawiających? Jak stwierdzić czy wprowadzane rozwiązania smart spełniają swoje cele i funkcje? Konieczne jest zastosowanie odpowiednich wskaźników, które pozwolą na monitoring oraz ewaluację systemów. Nad tym, co kryje się pod tym, co określamy „odpowiednimi wskaźniki” zastanawiali się uczestnicy kolejnego spotkania Transportowego Obserwatorium Badawczego CUPT.

ITS – CO TO TAKIEGO I CZEMU SŁUŻY?

Poprzednia i obecna perspektywa finansowa to niewątpliwie wielki zastrzyk środków unijnych dla Polski. Do głównych korzyści należy zaliczyć m.in. dynamiczny rozwój inteligentnych

systemów transportowych (ITS). Został on niejako wymuszony tempem rozwoju szeroko pojętych technologii informatycznych. ITS określają architekturę, której zadaniem jest wspieranie, nadzorowanie, sterowanie i zarządzanie procesami w transporcie oraz powiązanie tych systemów.

Stanowią one szeroki zbiór różnych technologii telematycznych (m.in. telekomunikacyjnych, informatycznych, automatycznych, pomiarowych), jak również technik zarządzania stosowanych w transporcie głównie w celu:

- » wzrostu efektywności systemów transportu;
- » zwiększenia bezpieczeństwa uczestników ruchu;
- » ochrony zasobów środowiska naturalnego.

Zakres funkcjonowania ITS:

- » system zarządzania ruchem drogowym;
- » system zarządzania bezpieczeństwem ruchu;
- » system zarządzania transportem w tym publicznym i towarowym;
- » informacja pasażerska;
- » monitoring naruszania przepisów;
- » systemy elektronicznego poboru opłat za korzystanie z dróg;
- » zaawansowane technologie w pojazdach.

Kluczową funkcją ITS jest operowanie informacją. Chodzi tu o jej pozyskiwanie, przetwarzanie, dystrybucję wraz z transmisją i wykorzystanie w procesach decyzyjnych, w tym realizowanych w sposób z góry zdeterminowany (np. automatyczne sterowanie ruchem), jak i tych wynikających z sytuacji doraźnych (decyzje dysponentów, dyspozytorów, niezależnych użytkowników infrastruktury, takich jak kierowcy czy piesi, wspomagane bieżącą informacją).

W rozwoju ITS w Polsce zauważamy możliwość znacznie efektywniejszego, bardziej ekonomicznego i bezpieczniejszego wykorzystania już istniejącej infrastruktury, pozwalającego skuteczniej wspomagać i chronić użytkowników transportu, redukować negatywne oddziaływania na środowisko oraz kształtować dalszy rozwój branży transportowej w oparciu o współczesne trendy i informatyzację.

TOB: ITS – DZIŚ I JUTRO

W ramach prac Transportowego Obserwatorium Badawczego (TOB) w dniu 16 października 2019 r. zorganizowaliśmy spotkanie eksperckie pod hasłem „ITS w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) – wskaźniki, mierniki, narzędzia”. Teoretycy i praktycy, przedstawiciele administracji państwowej (w tym Ministerstwa Infrastruktury), jednostek samorządu terytorialnego, środowiska naukowego, beneficjentów POIiŚ oraz biznesu dyskutowali nad tym, jak wdrażać projekty, i jak badać efekty wdrażania Inteligentnych Systemów Transportowych.

Perspektywa finansowa 2007-2013, w ramach osi priorytetowej 8.3 POIiŚ przeznaczonej na finansowanie inwestycji w Inteligentne Systemy Transportowe przyniosła łączne wydatki na ten cel w wysokości nieco ponad 109 037 tys. EUR. Kończąca się perspektywa 2014-2020, jak dotąd, przyniosła wydatki około 109 000 tys., ale złotych, czyli nieco ponad 23% poprzednich wieloletnich ram finansowych.

Założenia Umowy partnerstwa 2021-27 wskazują 5 celów Polityki Spójności, wśród których można wskazać trzy szczególnie związane z zapotrzebowaniem na nowoczesne rozwiązania transportowe:

- » **Cel Polityki 1** – Bardziej inteligentna Europa (a Smarter Europe). Nowoczesna gospodarka w coraz większym stopniu powinna wykorzystywać technologie cyfrowe. Niemniej istotne jest także przyspieszenie procesów automatyzacji i robotyzacji. Globalne trendy, związane z cyfryzacją oraz nowym podejściem do danych (w tym kwestią cyberbezpieczeństwa), wymagają zmiany modelu funkcjonowania zarówno po stronie przedsiębiorstw, jak i w sektorze publicznym. Ze względu na istotny wpływ na inne gałęzie gospodarki, dotyczy to także gospodarki niskoemisyjnej, w tym energetyki i transportu.
- » **Cel Polityki 3** – Lepiej połączona Europa (a more Connected Europe) – poprawa infrastruktury i dostępności transportowej. Oznacza dalsze wdrażanie innowacyjnych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo ruchu, zwłaszcza w obszarze niezmotoryzowanych

na kolei, wdrażanie drogowych systemów ITS) oraz rozwiązań zmniejszających emisję zanieczyszczeń z pojazdów, m.in. poprzez automatyzację procesów sterowania i kontroli ruchu w ramach wszystkich rodzajów transportu. Ponadto powinna postępować cyfryzacja transportu intermodalnego np. poprzez wykorzystanie systemów śledzenia ładunków.

- » **Cel Polityki 5** – Europa bliżej obywateli (a Europe closer to citizens) – zintegrowany i zrównoważony rozwój wszystkich obszarów poprzez m.in.: rozwijanie i integrowanie systemów transportu zbiorowego sprawniających połączenia między miastami i ich otoczeniem funkcjonalnym oraz ważnymi dla nich sąsiadującymi ośrodkami, jak również wewnątrz obszarów miejskich i wiejskich (wymaga to uzupełnienia interwencjami z Celu Polityki 3).

Podczas spotkania w gronie eksperckim TOB dyskutowaliśmy o tym, jak projektować i wdrażać ITS w transporcie, aby projekty te były efektywne i użyteczne oraz, jak tę efektywność wykazać. Eksperti wskazywali, że wskaźniki na potrzeby oceny efektywności wdrożenia pod kątem bezpieczeństwa ruchu drogowego – kryteria oceny wniosków o dofinansowanie - nie powinny opierać się bezpośrednio na bezwzględnej liczbie wypadków i kolizji drogowych. Trudno jest jednak jednoznacznie ocenić wpływ innych czynników na poziom BRD², takich jak np.: przebudowa infrastruktury czy sytuacje losowe. Wskaźniki powinny uwzględniać zmiany warunków ruchu – w szczególności w kontekście obszarowych systemów sterowania ruchem drogowym. W toku dyskusji pojawiła się także refleksja, że na potrzeby oceny warto rozróżniać systemy miejskie od systemów pozamiejskich.

uczestników ruchu. Działania mogą przyjąć zróżnicowaną formę, m.in. poprzez automatyzację procesów sterowania ruchem w ramach wszystkich rodzajów transportu (np. kontynuowanie wdrażania systemu ERTMS¹

¹ Europejski System Zarządzania Ruchem Kolejowym (ang. European Rail Traffic Management System).

² Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego.

Tematem dyskusji była również koncepcja ITS jako elementu większego projektu POLiŚ w opozycji do projektów dedykowanych ITS-om. Podkreślano, że w nowej perspektywie finansowej należałoby powrócić do działania ukierunkowanego na ITS. Umożliwiłoby to finansowanie innowacji efektywnych i użytecznych dla społeczeństwa.

Jak pokazały przedstawione na spotkaniu przykłady – m.in.: system ITS wdrożony w Bydgoszczy oraz Inteligentny System Monitoringu Przystanków w Rzeszowie - wprowadzanie rozwiązań telematycznych w transporcie może przynieść wiele wymiernych skutków m.in.:

- » poprawę bezpieczeństwa;
- » zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska;
- » zwiększenie efektywności działania transportu (zmniejszenie kosztów zarządzania taborem drogowym, kosztów utrzymania i renowacji nawierzchni, zużycia paliwa itp.);

- » lepsze wykorzystanie infrastruktury (np. zwiększenie przepustowości ulic);
- » ułatwienie możliwości integracji różnych rodzajów transportu oraz połączenia z innymi systemami;
- » zwiększenie ogólnogospodarczych korzyści regionu i kraju.

Poruszyliśmy również kwestię wpływu ITS na bezpieczeństwo i komfort podróżowania osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej możliwości poruszania się.

Niezwykle ożywiona dyskusja pokazała, iż temat jest ważny, a podejście do niego różne. Istotne jest z pewnością rozwijanie współpracy i wymiana doświadczeń, czemu służyć mogą m.in. spotkania Transportowego Obserwatorium Badawczego. Szczegółowa relacja ze spotkania wraz z prezentacjami jest dostępna na stronie www.cupt.gov.pl w zakładce Badania i Ewaluacja.

Fot.: GDDKiA

Autor: Edyta Boratyńska-Karpiej, Ekspert, Departament Analiz Transportowych CUPT

DOSTĘPNOŚĆ W TRANSPORCIE WAŻNA DLA WSZYSTKICH

DOSTĘPNA, ZGODNA Z WCAG STRONA INTERNETOWA
- bez problemu odsłucha ją osoba niewidoma
- jest czytelna na smartfonie nastolatka

WOLNA PRZESTRZEŃ POD BILETOMATEM
czyli miejsce na nogi osoby na wózku, ale i miejsce na walizkę podróżnego w czasie kupowania biletu

AKTUALNA ZAPOWIEDŹ GŁOSOWA W KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ
ważna zarówno dla osoby niewidomej, która będzie wiedziała, kiedy ma wysiąść, jak i dla zaczytanego podróżnego

INFORMACJE O TRASIE I KOLEJNYM PRZYSTANKU W KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ
ważne zarówno dla osoby głuchej, jak i dla każdego podróżnego, który jest pierwszy raz w tym mieście

NASTĘPNY PRZYSTANEK DOSTĘPNA

PRZYSTANEK CENTRUM

WSZYSTCY KORZYSTAMY NA DOSTĘPNOŚCI

KRAWĘDŹ PERONU JEST ZAZNACZONA PRZY POMOCY BĄBELKÓW I ŻÓŁTEGO KOLORU
zauważy ją zarówno osoba niewidoma, jak i człowiek wpatrzony w telefon komórkowy

SZEROKI PERON
zmieści się na nim zarówno człowiek na wózku, jak i troje stojących pasażerów. Dla każdego wystarczy miejsca.

WSIADANIE DO NISKOPODŁOGOWEGO TRAMWAJU
jest to tak samo ważne i wygodne dla osoby na wózku, jak dla osoby z wózkiem dziecięcym

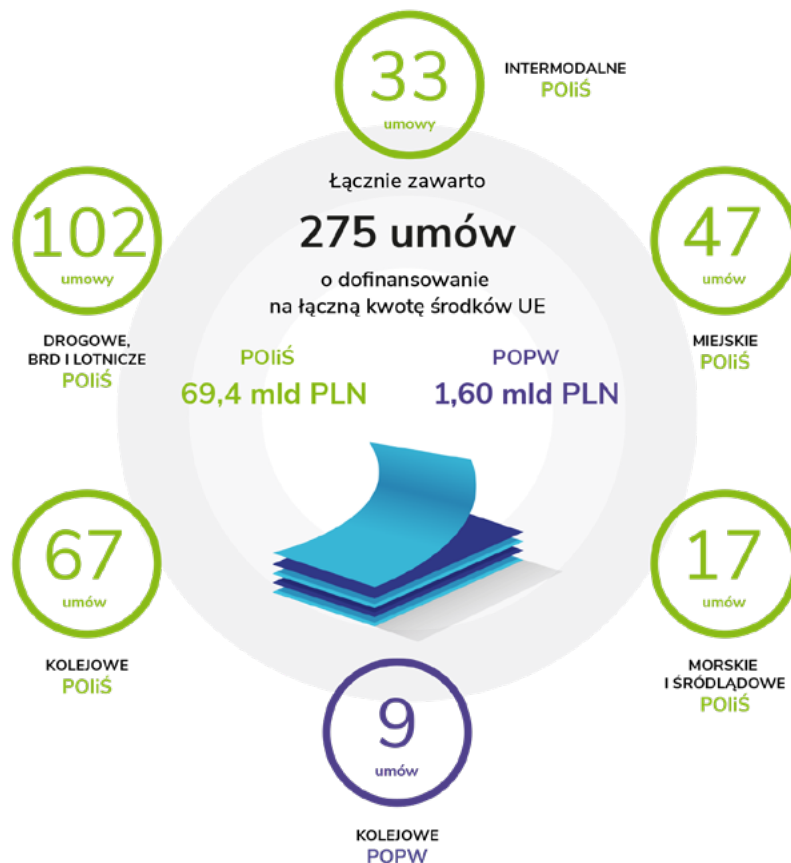
POCHYLNIA ZAMIAST SCHODÓW
dzięki niej na dworzec wjedzie osoba na wózku i wejdzie człowiek ciągnący dużą walizkę na kółkach

DOSTĘPNOŚĆ WAŻNA DLA WSZYSTKICH

FAKTY CUPT

Zaawansowanie **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020**
i **Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014 - 2020** w CUPT
(stan na dzień 30.09.2019 r.)

Podpisane Umowy w podziale na branże (szt.)

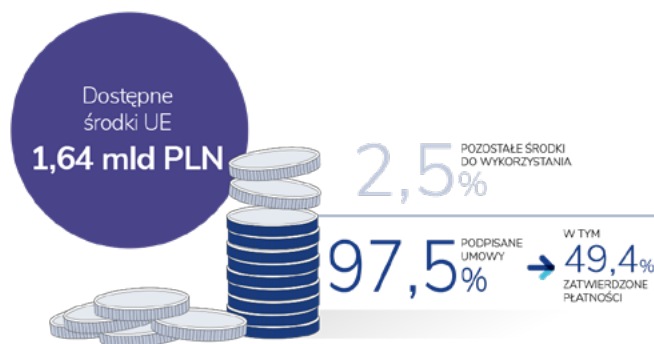

Wykorzystanie dostępnych środków UE (%)

POIŚ

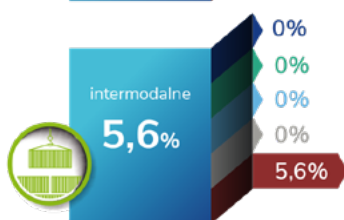
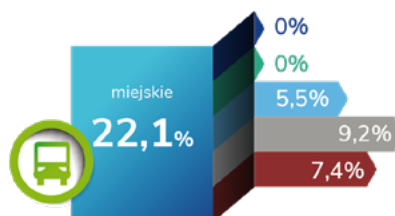
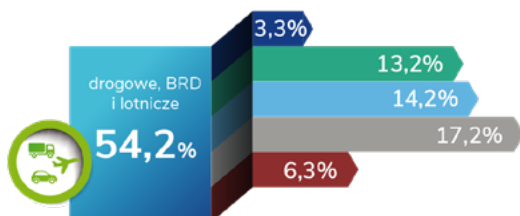
POPW

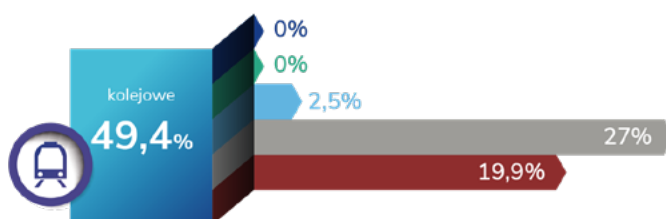
Zatwierdzone płatności w poszczególnych branżach (%)

2015 2016 2017 2018 2019

POIŚ

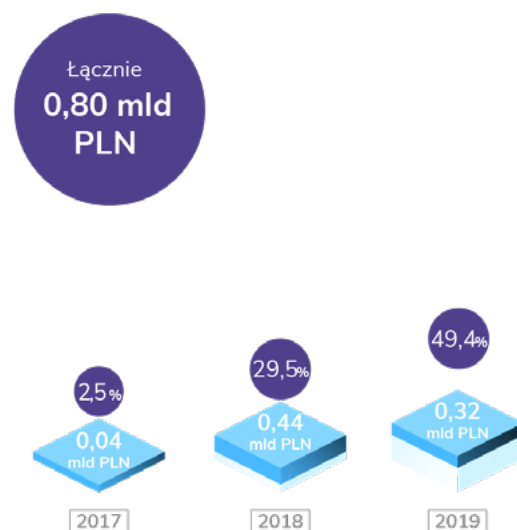
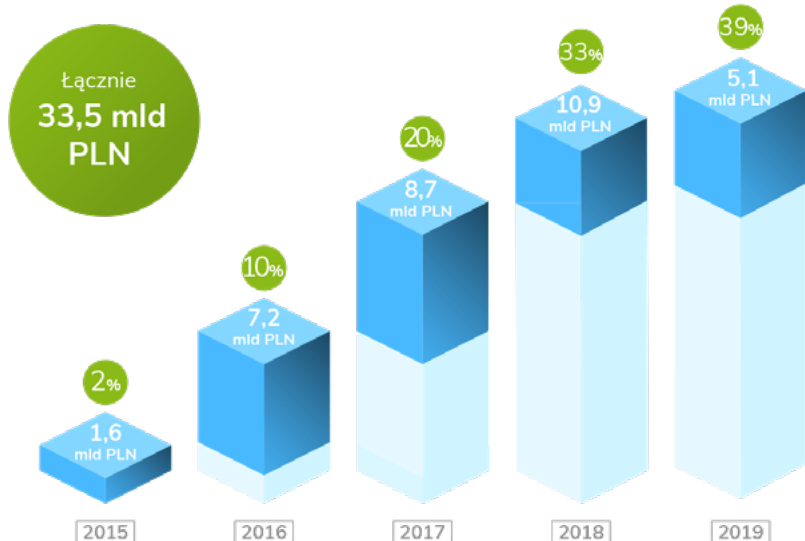
POPW

Zatwierdzone płatności globalnie - środki UE (mld PLN i %)

POIŚ

POPW

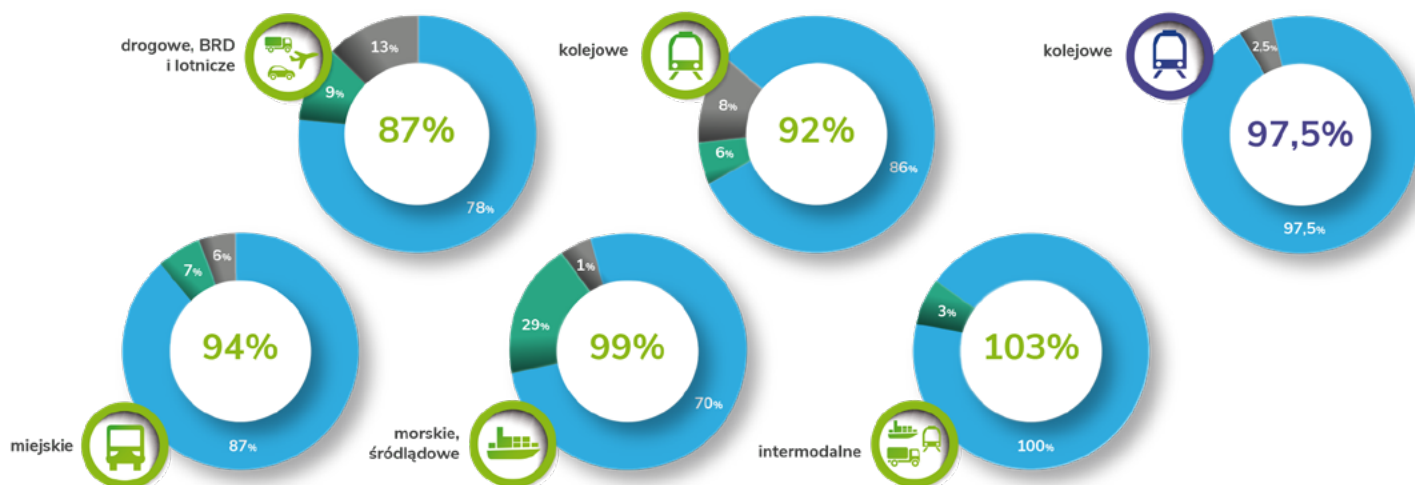

Wykorzystanie środków UE - Umowy i Wnioski w podziale na branże (%)

Podpisane Umowy
 Wnioski w ocenie
 Pozostało do wykorzystania

POIiŚ

POPW

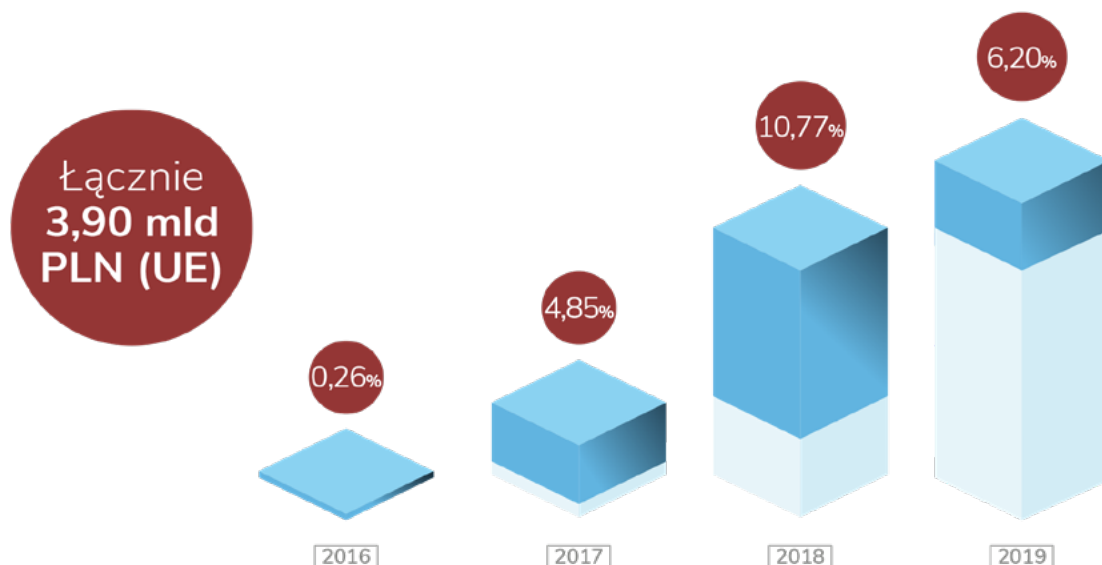

Zaawansowanie Instrumentu „Łącząc Europę” – CEF w CUPT (stan na dzień 30.09.2019 r.)

Podpisane GA w podziale na branże (szt.)

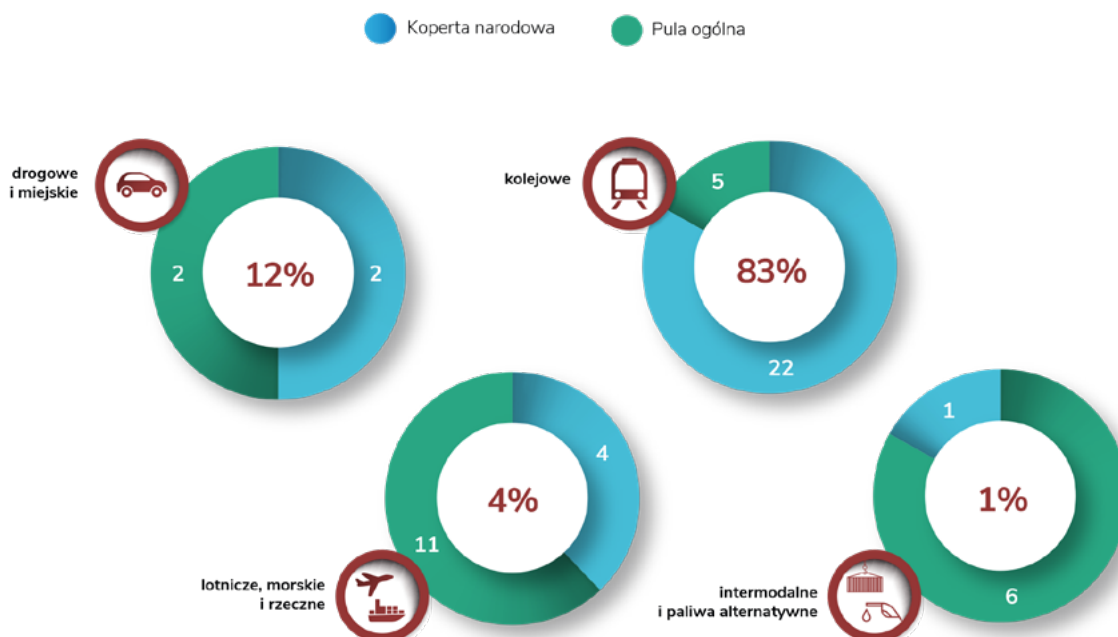

Zatwierdzone płatności realizowane za pośrednictwem CUPT (%)*

*zmiany w wartościach procentowych w stosunku do poprzednich okresów są konsekwencją aktualizacji wysokości środków, na które podpisane zostały GA, a także wartości ostatecznie rozliczonych płatności

Liczba GA (sztuki) i wykorzystanie środków UE w podziale na branże (%)

Szanowni Państwo,

chcielibyśmy poznać Państwa opinie dotyczące funkcjonalności przekazywanych informacji. Prosimy o zgłaszanie sugestii, propozycji tematów, które – Państwa zdaniem – warto poruszyć na łamach biuletynu.

Zachęcamy do kontaktu z nami: biuletyn@cupt.gov.pl

www.cupt.gov.pl

redakcja biuletynu: Centrum Unijnych Projektów Transportowych

Plac Europejski 2, 00-844 Warszawa

www.cupt.gov.pl